

Utkast till regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lag om tillsyn över social- och hälsovården och 6 § i lag om Enheten för utredning av grå ekonomi

Inledning

Social- och hälsovårdsministeriet begär utlåtanden om utkastet till regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om tillsynen över social- och hälsovården och 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi.

Genom propositionen förlängs giltighetstiden för de temporära bestämmelserna i tillsynslagen till utgången av 2030. Ytterligare ska ikraftträdandet av bestämmelserna om registrering av offentliga tjänsteproducenter senareläggas med fyra år.

Tillämpningsområdet för lagen om tillsynen över social- och hälsovården ses över så att tillsynsmyndigheten ska kunna övervaka det organiseringsuppdrag som kommunerna har inom främjande av hälsa och välfärd. I lagen föreslås bestämmelser om kontroll av brottslig bakgrund för sådan inhyrd personal som arbetar inom socialservice och hälso- och sjukvårdstjänster för äldre och personer med funktionsnedsättning samt om tjänsteproducenternas skyldighet att se till att personalen har tillbörliga språkkunskaper. I propositionen föreslås precisering av den rätt till information och den inspektionsrätt som behövs för att välfärdsområdena och tjänsteanordnarna ska kunna sköta sina tillsynsuppgifter. Ytterligare kompletteras den rätt till information som hänför sig till myndighetstillsyn. Den lagstadgade rapporteringsperioden för egenkontroll ändras i syfte att få regleringen att fungera smidigare.

I lagen föreslås bestämmelser om Österbottens välfärdsområdes uppgifter i egenskap av nationell sakkunnigmyndighet i fråga om klient- och patientsäkerhet samt om styrningen och finansieringen av välfärdsområdet i detta syfte. I lagen föreslås även vissa preciseringar och tekniska ändringar.

Bakgrund

Lagen om tillsynen över social- och hälsovården trädde i kraft den 1 januari 2024. I lagen finns bestämmelser om tillsynen över anordnarna av social- och hälsovårdstjänster och deras egenkontroll, om både privata och offentliga tjänsteproducenters verksamhetsförutsättningar, registrering och egenkontroll samt om myndighetstillsyn. I tillsynslagen ingår bestämmelser om ett enhetligt system för registrering av både offentliga och privata tjänsteproducenter. Registreringen är en förutsättning för produktion av

socialvårdstjänster och hälso- och sjukvårdstjänster.

Tjänsteproducenterna och deras tjänsteenheter registreras i Tillstånds- och tillsynsverkets landsomfattande register över tjänsteproducenter (Soteri). Efter lagens ikraftträdande har behandlingen av ansökningar i Soteri hopat sig. En temporär ändring av lagen trädde i kraft den 1 januari 2025, vilket innebar att enskilda näringsidkare och andra små tjänsteproducenter i en jämförbar ställning fick möjlighet att inleda verksamheten eller genomföra väsentliga ändringar i verksamheten före ett registreringsbeslut enligt tillsynslagen. De temporära bestämmelserna gäller fram till slutet av 2026. Samtidigt förlängde man också övergångsperioden för de offentliga tjänsteproducenternas registreringskyldighet med två år.

Social- och hälsovårdsministeriet har under giltighetstiden för de temporära bestämmelserna och övergångsperioden för de offentliga tjänsteproducenterna bedömt hur tillsynslagen, inklusive de temporära bestämmelserna, har fungerat och vilka behov det finns att utveckla lagen. Om bedömningen har utarbetats en promemoria. Bedömningspromemorian och remissvaren har använts vid beredningen av regeringspropositionen.

Målsättningar

Syftet med att förlänga giltighetstiden för de temporära bestämmelserna är att trygga tillgången till personal och tjänster samt näringsverksamheten. Målet med att senarelägga registreringskyldigheten för de offentliga tjänsteproducenterna är att göra det möjligt att etablera och utveckla registreringssystemet vid det nya Tillstånds- och tillsynsverket.

Med bestämmelserna om personalens språkkunskaper vill man framhäva det ansvar som tjänsteanordnare och tjänsteproducenter har för att språkraven i tjänsterna och de krav som följer av klientens och patientens rätt till information tillgodoses. Bestämmelserna om kontroll av brottslig bakgrund för inhyrd personal ska trygga säkerheten och integriteten för äldre personer och personer med funktionsnedsättning inom social- och hälsovårdstjänsterna.

Propositionens syfte är att se till att välfärdsområdena och tjänsteanordnarna har den rätt till information och de befogenheter som de behöver med tanke på egenkontrollen och de tillsynsuppgifter som anges annanstans i lagstiftningen. Ett ytterligare mål är att trygga den rätt till information som är nödvändig med hänsyn till myndighetstillsynen. Vidare vill man möjliggöra myndighetstillsyn över kommunernas organiseringsuppdrag inom främjande av hälsa och välfärd.

Syftet med propositionen är att etablera de uppgifter som Österbottens välfärdsområde ska sköta i egenskap av nationell sakkunnigmyndighet i fråga om klient- och patientsäkerhet.

Ett ytterligare syfte är att förtydliga och precisera bestämmelserna utifrån lagens syfte och göra skyldigheten att rapportera egenkontrollen smidigare.

Svarsanvisningar för mottagare

Social- och hälsovårdsministeriet ber de instanser som nämns i sändlistan lämna utlåtande om bedömningspromemorian i bilagan. Även andra än de som nämns i sändlistan kan

lämna ett utlåtande.

Vänligen lämna utlåtandet i första hand genom att svara på begäran om utlåtande via tjänsten Utlåtande.fi på webben. Anvisningar för att använda och registrera sig i tjänsten finns på webbplatsen Utlåtande.fi under fliken Anvisningar > Bruksanvisningar (användarstöd: lausuntopalvelu.om(at)gov.fi). Ministerierna ska dessutom föra in det utlåtande som de lämnat in via Utlåtande.fi i ärendehanteringssystemet VAHVA under ärende VN/27681/2025.

Om det inte är möjligt att använda tjänsten Utlåtande.fi kan utlåtandet sändas per e-post till ministeriets registratorskontor på adressen kirjaamo.stm@gov.fi eller per post till adressen social- och hälsovårdsministeriet, PB 33, 00023 Statsrådet. I de utlåtanden som lämnas in till registratorskontoret ber vi er ange ärendenumret VN/27681/2025. Dessutom ber vi att de utlåtanden som lämnas in till registratorskontoret skickas till exempel som bilaga till e-posten i Word- eller PDF-format så att utlåtandehandlingen inte innehåller onödiga personuppgifter, såsom privatpersoners e-postadresser.

Alla utlåtanden är i regel offentliga i enlighet med lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Utlåtandena publiceras på projektets offentliga projektsidor (valtioneuvosto.fi/sv/projekt, projektkod STM106:00/2025). Ett utlåtande som lämnats in av en privatperson publiceras dock i projektportalen endast om personen skriftligen begär det till exempel i samband med sitt utlåtande eller i ett följebrev till utlåtandet. Alla utlåtanden som lämnats via Utlåtande.fi, också utlåtanden från privatpersoner, är automatiskt tillgängliga för alla i tjänsten Utlåtande.fi.

De utlåtanden som lämnats in till registratorskontoret publicerar ministeriet inte i Utlåtande.fi. Utlåtandena ska inte innehålla onödiga personuppgifter. Även om ett utlåtande som en privatperson lämnat in till registratorskontoret inte publiceras på webben, kan alla ta del av det vid ministeriet i enlighet med lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Tidtabell

Vi ber er lämna in ert utlåtande senast den 23 juni 2026.

Obs! Till utlåtandetjänsten fogas den 20 maj 2026 en svenskspråkig översättning av följande kapitel i propositionen:

- 2 Nuläget och bedömningen av nuläget, *Språkkunskaperna hos social- och hälsovårdspersonalen*
- 4 De huvudsakliga konsekvenserna, 4.2.6.2. Konsekvenser för människor, *Konsekvenser för välfärd och hälsa* (till den del det är fråga om personalens språkkunskaper) och *Konsekvenser för de grundläggande och mänskliga rättigheterna* (till den del det är fråga om språkliga rättigheter)
- Specialmotiveringen, Lag om tillsynen över social- och hälsovården, 9 §. *Personal*.

Beredare

Ytterligare information:
regeringsråd Maija Iles, p. 0295 163036
direktör Jaska Siikavirta, p. 0295 163394

(e-postadressen har formen fornamn.efternamn@gov.fi).

Länkar:

<https://stm.fi/hanke?tunnus=STM170:00/2025> - Linkki hankesivulle

<https://stm.fi/sv/projekt?tunnus=STM170:00/2025> - Länk till projektsidan

Bilagor:

[Hallituksen esitysluonnos laeiksi valvontalain ja harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 § muuttamisesta.pdf](#)

[Utkast till regeringens proposition, huvudsakliga innehåll, de viktigaste förslag samt lagförslagen.pdf](#)

Sändlista:

Aava ja Pikkujätti Oy
Aava ja Pikkujätti Oy
Agronomiliitto ry
Akava ry
AKY - Akavalaiset yrittäjät
AKY - Akavalaiset yrittäjät
Ammattiliitto JYTY
Ammattiliitto PRO
Apteekkariliitto
Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus
Attendo Suomi Oy
Autismiliitto
Barnavårdsföreningen
Barnavårdsföreningen i Finland
Bensowstiftelsen
Digi- ja väestötietovirasto
Eduskunnan oikeusasiamies
Elinkeinoelämän keskusliitto
Eläkeläisliittojen etujärjestö Eetu ry
Ensi- ja turvakotien liitto
Erto
Esperi Care Oy
Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Etelä-Savon hyvinvointialue
Farmasialiitto

FDUV
Finassiala ry
Finlandssvenska synskadade
Folkhälsans förbund
Folkhälsans Förbund
Hallintoylihoitajat ry
Helsingin kaupunki
Henkilöstöala Hela ry
Henkilöstöala Hela ry
Heta - Henkilökohtaisten Avustajien Työnantajien liitto ry
HUS
Hyvinvointiala Hali ry
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
Ihmisoikeuskeskus
Ihmisoikeusliitto
Invalidiliitto ry
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL
Kainuun hyvinvointialue
Kansaneläkelaitos
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Kehitysvammaisten Tukiliitto ry
Kehitysvammaliitto ry
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
Keskuskauppakamari
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Konkurssiasiamiehen toimisto
Korkein hallinto-oikeus
Korkein oikeus
Koulutetut kokemusasiantuntijat KoKoA ry
Kuluttajaliitto
Kunta- ja hyvinvointialueyöntajajat KT
Kuntaliitto
Kuntoutussäätiö
Kuurojen Liitto ry
Kymenlaakson hyvinvointialue
Kynnys ry
Lapin hyvinvointialue
Lapsiasiavaltuutettu
Lastensuojelun keskusliitto
Liikenne- ja potilasvahinkolautakunta
Liikenne- ja potilasvahinkolautakunta
Lupa- ja valvontavirasto
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea
Lääkitysturvallisuusverkosto
Lääkäripalveluyritykset LPY
Maahanmuuttovirasto

Mannerheimin lastensuojeluliitto
Mehiläinen konserni
Mehiläinen konserni
Mielenterveyden keskusliitto ry
MIELI Suomen Mielenterveys ry
Muistiliitto ry
Neuroliitto ry
Niuvanniemen sairaala
Näkemisen ja silmäterveyden NÄE ry
Näkövammaiset Lapset ry
Näkövammaisten liitto ry
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusministeriö
Oikeusrekisterikeskus
Omaishoitajaliitto
Onnettomuustutkintakeskus
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Patentti- ja rekisterihallitus
Pelastakaa Lapset ry
Perhehoitoliitto
Perhepalvelut Ruori
Perhepalvelut Ruori
Pihlajalinna konserni
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Potilasvakuutuskeskus
Psykosociala förbundet
Puolustusministeriö
Puolustusvoimat
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Rajavartiolaitos
Ravitsemusterapeuttien yhdistys ry
Rikosseuraamuslaitos
Romaniasiaain neuvottelukunta RONK
Saamelaiskäräjät
SAMS – Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf
SAMS – Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf
Satakunnan hyvinvointialue
Selkäydinvammaiset Akson ry
Sisäministeriö
SKY Suomen kunto- ja terveysliikuntakeskusten yhdistys
Sosiaalialan AMK-verkosto
Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry
Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta SAMU
SOS-Lapsikylä
SOS-Lapsikylä
Soste Suomen sosiaali ja terveys ry
Statens ämbetsverk på Åland

STTK ry
Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto SAKKI ry
Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto SAKKI ry
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK
Suomen CP-liitto ry
Suomen evankelis-luterilainen kirkko
Suomen Fysioterapeutit ry
Suomen Hammaslääkäriliitto
Suomen hammaslääkäriseura Apollonia
Suomen Hygieniahoitajat ry
Suomen infektioidentorjuntayhdistys ry
Suomen kuntoutusyrittäjät ry
Suomen Kuurosokeat ry
Suomen Lukiolaisten Liitto ry
Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry
Suomen Lääkäriliitto ry
Suomen Lääkäriseura Duodecim
Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry
Suomen Optometrian ammattilaiset ry Soa
Suomen ortodoksinen kirkko
Suomen potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistys ry
Suomen Potilasliitto
Suomen Psykologiliitto ry
Suomen Puheterapeuttiliitto ry
Suomen Punaisen Ristin veripalvelu
Suomen Sairaanhoidajaliitto
Suomen Suuhygienistiliitto SSHL ry
Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry
Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry
Suomen yrittäjät ry
Suun terveydenhoidon ammattiliitto STAL ry
Svenska Finlands folkting
Svenska hörsselförbundet
Svenska pensionärsförbundet
Säteilyturvakeskus
Tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunta
Tehy ry
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Terveydenhoitajaliitto ry
Terveys- ja sosiaalialan yrittäjät ry Teso
Terveysalan AMK-verkosto
Terveystalo konserni
Terveystalo konserni
Terveystalo konserni
Terveystalo konserni
Terveystalo konserni
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Tilastokeskus
Tuomioistuinvirasto
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Työ- ja elinkeinoministeriö

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta TELK
Työterveyslaitos
Ulkoministeriö
Unioni 45
USM
Vakuutusosasto
Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE
Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto (Sosnet)
Valtion koulukodit
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT
Valtionvarainministeriö
Vammaisfoorumi
Vammaisperheyhdistys Jaatinen ry
Vanhan Vaasan sairaala
Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto Valli ry
Vanhusasiavaltuutettu
Vanhustyön keskusliitto ry
Vankiterveydenhuollon yksikkö
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Verohallinto
Yhdenvertaisuusvaltuutettu
Yksityisen sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset Ystea ry
Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö YTHS
Ympäristöministeriö
Ålands landskapsregering- Ahvenanmaan maakunnan hallitus

Lausunnonantajan lausunto

Lämna kommentarer om den föreslagna ändringen i 1 § i tillsynslagen och dess konsekvenser (tillsyn över kommunernas organiseringsuppdrag inom främjande av hälsa och välfärd)

Lämna kommentarer om den föreslagna ändringen i 4 § i tillsynslagen och dess konsekvenser (definition av tjänstenhet för krävande socialvård)

Lämna kommentarer om de föreslagna ändringarna i 9 § och 24 § 1 mom. i tillsynslagen och deras konsekvenser (tjänsteproducentens skyldighet att se till att personalen har tillräckliga språkkunskaper)

Lämna kommentarer om de föreslagna ändringarna i 18 § i tillsynslagen och 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi och deras konsekvenser (begäran om och utarbetande av en fullgöranderapport)

Lämna kommentarer om de föreslagna 2 och 3 mom. i 24 § i tillsynslagen och deras konsekvenser (rätt till information och inspektion som hänför sig till tjänsteansordnarens egenkontroll och tillsyn över vård utom hemmet inom barnskyddet)

Lämna kommentarer om de föreslagna ändringarna i 26 § och 27 § i tillsynslagen och deras konsekvenser (rapportering om egenkontroll)

Lämna kommentarer om

Lämna kommentarer om de föreslagna ändringarna i 45 § i tillsynslagen (rätt till information som hänför sig till myndighetstillsyn)

Lämna kommentarer om bestämmelserna om i 47 a § om Österbottens välfärdsområdes uppgifter i egenskap av nationell sakkunnigmyndighet i fråga om klient- och patientsäkerhet samt om styrningen och finansieringen av välfärdsområdet i detta syfte

Lämna kommentarer om förlängningen av giltighetstiden för de temporära bestämmelserna och övergångsperioden för de offentliga tjänsteproducenterna samt de konsekvenser som följer av det

Övriga kommentarer om utkastet

Cantell-Forsbom Anna
Sosiaali- ja terveysministeriö

Iles Maija
Sosiaali- ja terveysministeriö